

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Постанови Верховної Ради України «Про відзначення 50-річчя заснування Української Гельсінської групи»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

9 листопада 1976 року було створено Українську Гельсінську групу (УГГ), яка стала історичним феноменом ненасильницького опору тоталітаризму. Засновники Групи (М. Руденко, О. Бердник, П. Григоренко, Л. Лук'яненко, І. Кандиба та інші) відкрито заявили про порушення прав людини в СРСР, апелюючи до міжнародного права (Прикінцевого акта Наради з безпеки і співробітництва в Європі). Більшість членів УГГ пройшли через табори та заслання, але не зреклися своїх переконань. У 2026 році виповнюється 50 років з дня цієї знаменної події, що потребує належної державної уваги для зміцнення міжнародного іміджу України як держави з глибокими правозахисними традиціями.

2. Цілі та завдання проєкту

Метою є вшанування пам'яті дисидентів-правозахисників, популяризація історії правозахисного руху серед молоді та підкреслення тяглості української боротьби за свободу.

3. Загальна характеристика і основні положення акта

Проєкт передбачає комплекс заходів: від наукових досліджень до міжнародної репрезентації внеску УГГ у розпад тоталітарної системи.

4. Стан нормативно-правової бази

Сфера регулюється Конституцією України та Регламентом ВРУ. Прийняття Постанови не потребує внесення змін до законів України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація Постанови потребуватиме фінансування в межах бюджетних програм Міністерства культури та інформаційної політики України та Міністерства освіти і науки України на 2026 рік. Додаткові витрати з бюджету

не передбачаються, за винятком планового перерозподілу коштів на культурні заходи.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття Постанови.

Прийняття Постанови сприятиме дерадянзації суспільної свідомості, підвищенню рівня правової культури громадян та зміцненню партнерства з міжнародними організаціями у сфері захисту прав людини.

